

Arkivsak-dok. 18/08043-21
Saksbehandler Lene Guthu Ryen

Saksgang	Møtedato	Sak nr.
Utvalg for velferd og folkehelse 2019 - 2023	18.03.2021	
Formannskapet 2019 - 2023	25.03.2021	
Bystyret 2019-2023	15.04.2021	

Kommunedelplan for struktur og kapasitet i heldøgnsomsorgen 2021 - 2033

Saksordførersak.

Saksordfører: Linda Engsmyr (Ap), Unni Blakkestad (Frp)

Medsaksbehandlere:

Saksordførers innstilling:

Legges fram i møtet

Vedlegg:

1. Kommunedelplan for struktur og kapasitet i heldøgnsomsorgen 2021-2033
2. Oversikt over kommunens heldøgnstilbud
3. Tilstandsrapport Tingvoll sykehjem, Kurland sykehjem og Haugvoll bofelleskap
4. Mulighetsstudie Tingvoll sykehjem og arealene rundt
5. 2 hørings svar

Sammendrag:

Kommunedelplan for struktur og kapasitet i heldøgnsomsorgen skal sikre et helhetlig arbeid med å utvikle heldøgnsomsorgen. Målsettingen er å sikre et tilstrekkelig og egnet heldøgnstilbud til eldre og personer med demens, yngre personer med behov for heldøgnsomsorg, personer med rus og/eller psykiske lidelser og personer med psykisk utviklingshemning. En overordnet strategi om fortetning og optimalisering skal være førende for kommunens utvikling av heldøgnsomsorgen ved at nye plasser, i den grad det er mulig, skal utvikles der kommunen allerede har omsorgsbygg.

Den demografiske utviklingen medfører at til tross for kommunens satsning på forebyggende tiltak vil det fremtidige behovet for heldøgns plasser øke. Økning i heldøgns plasser vil medføre store kostnader både til investering og drift, og ikke minst vil det være store utfordringer med å få nok ressurser og fagkompetanse. Det er derfor avgjørende at kommunen jobber målrettet med å redusere og dempe behovet for heldøgnsomsorg. Et heldøgnsbemannet omsorgstilbud skal være et godt og tilgjengelig alternativ når det ikke lenger er mulig å gi nødvendig og forsvarlig hjelp i hjemmet. For få heldøgns plasser vil gi konsekvenser for kommunens samlede helse- og omsorgstilbud.

Det er gjennomført en mulighetsstudie for Tingvoll sykehjem og arealene rundt. Ulike alternativer for utnyttelse av området er vurdert, og bygging av nytt omsorgssenter på

området blir vurdert som det beste alternativet fremfor rehabilitering/ombygging av dagens sykehjem eller salg av området.

Utkast til kommunedelplan for struktur og kapasitet i heldøgnsomsorgen 2021 – 2033 har vært på høring fra 26.11.2020 til 10.02.2021. Det er kommet inn to høringssvar. De fleste innspillene var det allerede tatt høyde for i planen, og disse er tatt til orientering. Det er gjort få endringer etter høringen.

Utredning:

Kommunen har som hovedmål at helse- og omsorgstjenestene skal bidra til aktivitet, mestring, trygghet og økonomisk bærekraft. Kommunen skal bidra til at den enkelte innbygger skal være lengst mulig aktiv i eget liv. Det betyr at kommunen skal legge til rette for at mennesker med hjelpebehov skal få bo hjemme så lenge som mulig, og at de opplever det trygt og som noe de mestrer. Kommunen har en helhetlig og koordinert satsning på å utvikle en fremtidsrettet tjeneste med fokus på forebygging, rehabilitering og aktivisering.

Kommunedelplan for struktur og kapasitet i heldøgnsomsorgen har følgende innsatsområder for å sikre utvikling av en heldøgnsomsorg som tilfredsstillende innbyggernes behov:

1. Et tilstrekkelig heldøgnsstilbud til eldre og til personer med demens
2. Et egnet botilbud til yngre personer med behov for heldøgnsomsorg
3. Et tilstrekkelig heldøgnsstilbud til personer med rus og/eller psykiske lidelser
4. Et tilstrekkelig heldøgnsstilbud til personer med utviklingshemning og kognitive funksjonsnedsettelse

Kommunens helse- og velferdstjenester står overfor en stor utfordring i tiden fremover. Det blir stadig flere eldre, og spesielt i perioden 2028 – 2040 er det estimert en sterk vekst i personer over 80 år. En av de største utfordringene kommunen står overfor som følge av økt levealder og endret alderssammensetning, er at tallet på personer med demens vil dobles i perioden. De fleste vil ha behov for ulike tjenester i eget hjem, og i løpet av sykdomsperioden vil mange ha behov for et heldøgnsbemannet omsorgstilbud. Prognoser indikerer at behovet for heldøgns plasser i kommunen kan bli så stort som opp mot 400 nye plasser frem mot 2040. En slik utvikling vil medføre store kostnader både for investering og drift, og ikke minst vil det være store utfordringer med å få nok ressurser og fagkompetanse. Det er derfor avgjørende at kommunen jobber målrettet med å redusere og dempe behovet for heldøgnsomsorg i fremtiden. Et heldøgnsbemannet omsorgstilbud skal være et godt og tilgjengelig alternativ når det ikke lenger er mulig å gi nødvendig og forsvarlig hjelp i hjemmet. Kommunens satsninger for å dempe behovet for heldøgnsomsorg er beskrevet i Kommunedelplan helse og velferd 2017-2028.

Den demografiske utviklingen medfører at til tross for kommunens satsning på forebyggende tiltak vil det fremtidige behovet for heldøgns plasser øke. Å ha for få tilgjengelige heldøgns plasser vil få konsekvenser for kommunens samlede helse- og omsorgstilbud. Å ha mange personer med omfattende hjelpebehov boende hjemme vil medføre betydelig økte kostnader for hjemmetjenesten. Ventelistene på heldøgns plass vil øke, og flere brukere vil oppta korttidsplassene på Helsehuset i påvente av en ledig langtidsplass. Det vil også kunne resultere i flere overliggerdøgn på sykehuset.

Planen tar for seg bygg og infrastruktur i heldøgnsomsorgen, og hvilke behov og tiltak som skal være førende for å sikre et tilstrekkelig heldøgns omsorgstilbud de neste 12 årene med føringer frem til 2040. Hensikten med kommunedelplanen er å utvikle et grunnlag for strategiske valg i handlingsplaner og programmer, samt beslutninger i enkeltsaker i årene som kommer. Planen tar utgangspunkt i en overordnet strategi som skal være førende for kommunens utvikling av nye heldøgnsstilbud. Kommunen skal effektivisere og optimalisere de tilbudene som allerede eksisterer. Det betyr at nye plasser innen heldøgnsomsorgen, i den

grad det er mulig, skal utvikles der kommunen allerede har omsorgsbygg. Dette vil bidra til å effektivisere drift og sikre gode fagmiljøer.

Kommunen har gjennomført tilstandsvurderinger av de eldste omsorgsbyggene som kommunen selv eier, Tingvoll sykehjem, Kurland sykehjem samt Haugvoll bofellesskap. Kartleggingene viser at sykehjemmene trenger til dels omfattende oppgraderinger og vedlikehold. Flere av avdelingene ved Tingvoll sykehjem anbefales sanert. Ingen av byggene tilfredsstillende TEK17 og ingen badelrom tilfredsstillende Husbankens krav. Det vil derfor være svært komplisert og kostnadskrevenende å rehabilitere sykehjemmet med økonomisk støtte fra Husbanken. Det er derfor gjennomført en mulighetsstudie for blant annet å se på hvilke alternative løsninger som finnes for tomten der Tingvoll ligger i dag samt arealene rundt, til tross for alle fornminner som finnes i området. Tre hovedalternativer ble vurdert:

1. Riving av uegnede avdelinger/plasser og tilbygg på eksisterende tomt
2. Bygging av nytt omsorgsbygg på nytt område – med og uten bruk av Lekevolljordet
3. Salg av eiendommen

Alternativ 2, bygging av nytt omsorgssenter på området, fremstår som det beste alternativet. Alternativet tar for seg et omsorgssenter som rommer både sykehjemsplasser og bofellesskaps plasser samt fellesfunksjoner som kontor plass til hjemmesykepleie, nytt produksjonskjøkken og dagsenter. Tomten har gode muligheter for utbygging i faser.

Høringssvar

Utkast til kommunedelplan for struktur og kapasitet i heldøgnsomsorgen ble etter vedtak i formannskapet sendt på høring 26.11.2020 med høringsfrist 10.02.21. Høringen ble kunngjort på kommunens nettsider og i Sarpsborg Arbeiderblad.

På grunn av koronapandemien har ikke Eldrerådet hatt møter siden kommunedelplanen ble lagt ut på høring. De har fått en orientering om planen og planarbeidet tidligere. Råd for personer med funksjonsnedsettelse fikk en orientering om kommunedelplanen på møte 8. februar 2021.

Totalt er det kommet 2 høringssvar. Disse er fra Handikappede barns foreldreforening- HBF Østfold og Råd for personer med funksjonsnedsettelse. De fleste innspill i høringssvarene er allerede ivaretatt i planen og de tas dermed til orientering. I etterkant av høringsrunden er det tydeliggjort i kommunedelplanen hva som er videre plan for utvikling av avlastningstilbud til barn og unge med funksjonsnedsettelse, og hvordan Holleby skal erstattes med et alternativt tilbud. Det er også under utvikling et eget handlingsprogram for avlastning og pårørendestøtte. Handlingsprogrammet er foranket i kommunedelplanen under innsatsområdet utvikling av egnet botilbud til yngre personer med behov for heldøgnsomsorg.

Råd for personer med funksjonsnedsettelse mener det bør være et hovedprinsipp å begrense utvidelsen av eksisterende og nye botilbud til små enheter for personer som skal få et livslangt botilbud slik at de skal kunne leve sine liv som alle andre. Dette innspillet er delvis ivaretatt. Kommunedirektøren poengterer at for å sikre en ansvarlig og forsvarlig drift av kommunens heldøgns tjenester må kommunen effektivisere og optimalisere de tilbudene som allerede eksisterer. Det betyr at nye plasser innen heldøgnsomsorgen, i den grad det er mulig, skal utvikles der kommunen allerede har omsorgsbygg. Samtidig vil målet om at funksjonshemmede skal bo og kunne leve sine liv som alle andre mennesker være en forutsetning for utvikling av heldøgnsstilbudet til denne målgruppen.

Konsekvenser økonomi, miljø og folkehelse:

Økonomi:

Ved gjennomføring av planen vil utgifter ut over gjeldende rammer kostnadsberegnes og fremmes i arbeidet med Handlingsplan med årsbudsjett.

Miljø:

Å utnytte arealene bedre og ha fokus på gjenbruk og utvikling av eksisterende bygg og anlegg vil bidra til en bærekraftig areal- og eiendomsutvikling. Dette er i tråd med målsettingen i Samfunnsplanen 2018 - 2030.

Folkehelse:

Et trygt og egnet bo- og omsorgstilbud vil ha positiv effekt på innbyggernes folkehelse.

Kommunedirektørens anbefaling:

Kommunedelplan for kapasitet og struktur i heldøgnsomsorgen 2021 – 2033 vedtas.